

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مبانی تحقیق در علوم انسانی

مؤلف :

علی اکبر فرهنگی

سرشناسه : فرهگی ، علی اکبر ، ۱۳۷۰ -
 عنوان و نام پدیدآور : مدانی تحقیق در علوم انسانی
 مشخصات نشر : تهران : برآیند پویش ، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ۱۲۸ ص :
 شابک : 978-600-6090-90-0
 فهرست نویسی : فنیای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی :
<http://opac.nliai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : صفرازه ، حسین ، ۱۳۵۴ -
 کتابشناسی ملی : ۳۸۳۰۷۱۸

مؤسسه انتشارات برآیند پویش

نام کتاب: مدانی تحقیق در علوم انسانی

مؤلف: علی اکبر فرهگی

ناشر: برآیند پویش

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لینوکرافی

چاپ:

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۹۰-۹۰-۰

مرکز پخش:

پویش : میدان انقلاب - خیابان اردیبهشت - بن بست توحید - پلاک ۲ تلفن : ۶۶۸۵۶۱۶ - ۶۶۸۵۶۱۷

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

هرگونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی از ناشر ممنوع می باشد.

پیشگفتار

ساحل افتاده گفت، گرچه بسی زیستم
هیچ نه معلوم شد، آه که من کیستم
موج زخود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت
هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم

از آغاز تاریخ بشر، انسان درصدد پی بردن به قاعده و نظم موجود در پدیده‌ها و رویدادهای جهان اطراف خود بوده است. بدین جهت به کشف قوانین، اصول و نظریه‌های حاکم بر پدیده‌ها و رویدادها نایل آمده است. اما باید توجه داشت که این قوانین و اصول تحت شرایط خاصی اعتبار دارد. این شرایط زیربنای صحت آنها را تشکیل می‌دهد. این چنین رابطه‌ای بدون توجه به زمان و مکان امری ثابت بوده و تغییرناپذیر است. براین اساس، ثبات و استمرار وقوع پدیده‌ها امری منطقی است که علم بر پایه آن بنا نهاده شده است. به عبارت دیگر در استفاده از روش علمی برای پیش‌بینی وقوع پدیده‌ها در جهان، پیش‌فرض آن است که این پدیده‌ها اتفاقی، دمدمی و بی‌نظم نبوده و قابل پیش‌بینی است. زیرا در غیر این صورت انجام پژوهش علمی غیرممکن می‌بود.

تحقیق علمی که همان کاربرد روش علمی است در جستجوی شرایطی است که تحت آنها پدیده خاصی رخ می‌دهد و مشخص کردن شرایط دیگری است که تحت آنها این پدیده رخ نمی‌دهد.

کتاب حاضر که تحت عنوان "روشهای تحقیق در علوم انسانی به نگرشی بر پایان‌نامه نویسی" می‌باشد، گام کوچکی است که در راستای تحقق اهداف عالی پژوهش و تحقیق است. این کتاب حاصل برخورداری از منابع و مآخذ، آثار و تجارب ارزشمند مؤلفین، مترجمین، محقق و پژوهشگران برجسته است و نیز تجارب چندین ساله نگارندگان در زمینه تحقیق و پژوهش، آموزش روش تحقیق و مسئولیتهای پژوهشی و آموزشی در سازمانهای مختلف بوده است. از این‌رو، قطعاً می‌تواند برای مقدار زیادی از علاقمندان، دانشجویان، اساتید و پژوهشگران و محققین عزیز در رشته‌های گوناگون و مختلف علوم انسانی و علوم اجتماعی مفید باشد.

این کتاب شامل چهارده فصل است:

فصل اول به بیان مبانی فلسفی پیدایش تحقیق پرداخته است. فصل دوم سیر تحول مفهوم تنوری (نظریه) را معرفی می‌نماید. فصل سوم به بیان مفهوم تحقیق می‌پردازد. فصل چهارم انتخاب موضوع تحقیق و بیان مسأله را توضیح می‌دهد. فصل پنجم به مرور ادبیات و پیشینه تحقیق پرداخته است. در فصل ششم بیان گزاره‌های مسأله شامل اهداف تحقیق، فرضیه‌های تحقیق و سؤالات تحقیق را شامل می‌شود. فصل هفتم به معرفی متغیرها و مقیاس سنجش آنها اشاره کرده است. فصل هشتم به بیان ابزارهای سنجش و گردآوری داده‌ها و اطلاعات در تحقیق می‌پردازد. در فصل نهم جامعه و نمونه آماری مورد بررسی و تعیین حجم نمونه آماری مورد بحث قرار گرفته است. فصل دهم به انتخاب روش تحقیق اشاره کرده است. فصل یازدهم تحقیق کیفی است. فصل دوازدهم اشاره به مفاهیم اساسی در تحلیل داده‌ها دارد. فصل سیزدهم تهیه و تنظیم طرح تحقیق است. بالاخره در فصل چهاردهم تدوین گزارش تحقیق مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

در پایان جا دارد از کلیه کسانی که نگارندگان را یاری کرده‌اند بویژه دکتر حسن میرزایی اهرنجانی، سرکار خانم آقا سید آقا و سرکار خانم بابایی کمال تشکر خود را ابراز نمائیم و به یاد داشته باشیم که این اثر نیز همانند سایر آثار خالی از کاستی نمی‌باشد. بنابراین از خوانندگان محترم تقاضا داریم که نظرات و پیشنهادهای اصلاحی خود را به آدرس ناشر ارسال فرمایید تا در چاپهای بعدی مورد نظر قرار گرفته و اعمال شود.

دکتر حسین صفرزاده - دکتر علی اکبر فرهنگی

پائیز ۱۳۸۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۷۲.....	۹- تئوری و عمل	پیشگفتار.....	۴
۷۳.....	۱۰- روش‌شناسی و نظریه	بخش اول: مبانی کلی تحقیق (کلیات)	
۷۴.....	۱۱- تئوری و متاتئوری	فصل اول: مبانی فلسفی پیدایش تحقیق	
۷۵.....	۱۲- توصیف، تبیین و نظریه	فلسفه و شیوه تحقیق.....	۱۳
۷۵.....	۱۳- ایدئولوژی و تئوری	ایدئولوژی و روش.....	۱۹
۷۸.....	تشکیل نظریه‌ها	سیر تحول متدولوژی.....	۲۰
۷۹.....	دیدگاههای شناختی	روشهای علمی پژوهش.....	۳۱
۸۰.....	استدلال و انواع آن	ماهیت روش علمی.....	۳۶
۸۲.....	مدل فرضی - قیاسی	مراحل روش علمی.....	۳۷
۸۴.....	فرایندهای نظریه‌پردازی و نظریه آزمایی	مشخصات نگرش علمی.....	۴۱
۸۴.....	الف - نظریه‌پردازی	۱- فرضیه‌ها.....	۴۲
۸۴.....	ب - فرایند نظریه آزمایی	۲- بساخته‌ها.....	۴۲
۸۵.....	تئوری‌پردازی با استفاده از پارادیم‌های چندگانه	مشاهدات.....	۴۳
۸۷.....	تحقیق با استفاده از پارادیم‌های چندگانه	فصل دوم: سیر تحول مفهوم تئوری (نظریه)	
۸۷.....	مرور پارادیم‌های چندگانه	ریشه‌شناسی.....	۴۷
۸۸.....	تحقیقات موتالی پارادیمی	ماهیت و چسبی نظریه.....	۴۸
۸۸.....	تئوری‌پردازی با استفاده از پارادیم‌های چندگانه	ویژگیها و مشخصه‌های یک نظریه خوب.....	۴۹
۸۹.....	مراحل ساخت یک تئوری (نظریه‌پردازی)	فایده تئوریهایی چیست؟.....	۵۱
۹۰.....	مرحله I (زمینه تحقیق)	انواع نظریه.....	۵۲
۹۲.....	مرحله II (تجزیه و تحلیل داده‌ها)	الف - صوری.....	۵۳
۹۴.....	مرحله III (تشکیل تئوری)	ب - قیاسی.....	۵۳
۹۷.....	تعریف برخی مفاهیم	ج - تقلیلی.....	۵۴
۹۸.....	تعریف علم	د - تجربیدی.....	۵۵
۹۹.....	علت یا دلیل	نظریه‌های تجویزی در مقابل توصیفی.....	۵۶
۱۰۰.....	ویژگیهای علوم تجربی	ریزایی (تبیین اعتبار) تئوری.....	۵۷
۱۰۱.....	ویژگیهای علوم انسانی	سیر تحول فلسفی مفهوم تئوری (نظریه).....	۶۰
۱۰۳.....	مفهوم، سازه و متغیر	۱- ماهیت تئوری.....	۶۰
۱۰۴.....	تعریف قانون علمی	۲- هدف دانش نظری.....	۶۱
۱۰۵.....	تعریف تجربه	۳- تئوری‌پرداز کیست؟.....	۶۱
۱۰۵.....	تعریف آزمایش	۴- ویژگیهای فلسفی جدید نسبت به تئوری.....	۶۳
	فصل سوم: مفهوم تحقیق	۵- نظریه به‌عنوان خلاصه داده‌ها.....	۶۳
۱۰۹.....	تعریف تحقیق	۶- نظریه همچون وسیله‌ای مفید.....	۶۴
۱۱۰.....	اهداف تحقیق	۷- نظریه به عنوان صورت ذهنی.....	۶۴
۱۱۰.....	ماهیت تحقیق	۸- نظریه همچون بازنمودن جهان.....	۶۵
۱۱۱.....	فواید تحقیق	۹- رابطه نظریه با دیگر اصطلاحات و مفاهیم.....	۶۶
۱۱۲.....	انگیزه‌های تحقیق	۱۰- قوانین و تئوریهایی.....	۶۶
۱۱۳.....	اصول یا قواعد تحقیق	۱۱- مفهوم و نظریه.....	۶۶
۱۱۳.....	ویژگیهای تحقیق علمی	۱۲- فرضیه و نظریه.....	۶۷
۱۱۷.....	فرایند تحقیق علمی و انواع آن	۱۳- پارادیم و نظریه.....	۶۸
۱۲۱.....	امکانات مورد نیاز تحقیق	۱۴- مدل و نظریه.....	۶۹
۱۲۱.....	انواع امکانات	۱۵- پژوهش و نظریه.....	۷۰
۱۲۳.....	محدودیت‌های تحقیق	۱۶- روش و نظریه.....	۷۱
۱۲۴.....	رابطه تحقیق علمی با آمار و کامپیوتر	۱۷- تئوری و مشاهده.....	۷۲
۱۲۷.....	موانع اجرای تحقیق علمی در حوزه مدیریت		